

როგორ მოვემზადოთ ერთიანი
ეროვნული გამოცდებისათვის

ლიტერატურა

არჩევითი გამოცდა

2013

გამოცდების ეროვნული ცენტრის
ქართული ენისა და ლიტერატურის ჯგუფი

შესავალი

კრებულის მიზანია, დაეხმაროს აბიტურიენტებს მოემზადონ არჩევითი გამოცდისათვის. მასში დაბეჭდილია საგამოცდო პროგრამა და ტესტურ დავალებათა ნიმუშები.

ტესტი იყოფა ორ ძირითად ნაწილად. პირველით მოწმდება საგამოცდო პროგრამით გათვალისწინებული ნაწარმოებების ცოდნა და ამ თხზულებების ცალკეული მონაკვეთების ადეკვატური გაგებისა და გააზრების უნარი, კერძოდ, აბიტურიენტს მოეთხოვება ამა თუ იმ ნაწარმოების ფაბულისა თუ ცალკეული ეპიზოდების გახსენება, პერსონაჟის ხასიათის ანდა ქცევის მოტივაციის გააზრება და სხვ., აგრეთვე, ტექსტის მოყვანილი მონაკვეთის არსისა თუ ცალკეული სიტყვისა და ფრაზის მართებული გაგება. დავალებები შეიძლება იყოს ერთქულიანი, ორქულიანი, სამქულიანი და ა. შ. (ყოველი მათგანის რიგითი ნომრის მარცხენა მხარეს, ფრჩხილებში მითითებული ციფრი აღნიშნავს დავალების მაქსიმალურ ქულას, რომლის მიღებაც შეუძლია აბიტურიენტს ამ კონკრეტული დავალების სწორად შესრულების შემთხვევაში). ტესტის პირველი ნაწილის მაქსიმალური ქულაა 30.

საგამოცდო ტესტის მეორე ნაწილი ამოწმებს ტექსტის ადეკვატური გაგების, მსჯელობისა და არგუმენტირების, კრიტიკული აზროვნების უნარს, წერის კულტურას. ეს ნაწილი ორი წერითი დავალებისაგან შედგება. თითოეული დავალების მაქსიმალური ქულაა 25. აბიტურიენტს ევალება ორივე წერითი დავალების შესრულება.

პირველი წერითი დავალებით მოწმდება **მხატვრული** ტექსტების (ან მათი ნაწყვეტების) შედარებითი ანალიზის უნარი კონკრეტული სამი მითითების მიხედვით. ამ დავალებაში მოცემული იქნება ორი ტექსტი, რომელთაგან ერთი არ არის შეტანილი საგამოცდო პროგრამაში, ხოლო მეორე შეიძლება იყოს როგორც უცნობი, ასევე საპროგრამოც.

მეორე წერითი დავალება **ესეს** დაწერას მოითხოვს. აბიტურიენტმა უნდა დაასაბუთოს ან უარყოს პირობაში მოცემული დებულება, მსჯელობისას უნდა გამოიყენოს შესწავლილი ლიტერატურული მასალა.

საგამოცდო ტესტის მაქსიმალური ქულაა 80.

საგამოცდო ტესტში არ განმეორდება ამ კრებულში მოცემული არც ერთი დავალება.

გ ი ს უ რ ვ ე ბ თ წ ა რ მ ა ტ ე ბ ა ს !

საგამოცდო პროგრამა „ლიტერატურაში“ (არჩევითი გამოცდა)

I. მხატვრული ტექსტის ანალიზისათვის აუცილებელი ლიტერატურათმცოდნეობითი ტერმინები:

დრამა, ეპოსი, ლირიკა;
პოეზია, პროზა;
ანდაზა, აფორიზმი, ბიოგრაფია, ელეგია, თქმულება, იგავ-არაკი, კომედია, ლეგენდა, ლექსი, მემუარი, მითი, მოთხრობა, მუხამბაზი, ნოველა, პოემა, პუბლიცისტიკა, რომანი, სონეტი, ტრაგედია, ტრიოლეტი, შაირი;
აბზაცი, ეპიგრაფი, ეპილოგი, თემა, იდეა, კომპოზიცია, პროლოგი, რითმა, რიტმი, სიუჟეტი, სტროფი, ტაეპი, ფაბულა, ფინალი;
დიალოგი, მონოლოგი, პერიფრაზი, ციტატა;
ლირიკული გმირი, პეიზაჟი, პერსონაჟი, პორტრეტი;
ალეგორია, გაპიროვნება, გროტესკი, ეპითეტი, ირონია, იუმორი, მეტაფორა, მოტივი, სარკაზმი, სატირა, ტროპი, შედარება, ხატოვანი თქმა, ჰიპერბოლა;
მხატვრული ენა, მხატვრული სახე.

II. ლიტერატურული პროცესის ძირითად ეტაპები:

სასულიერო მწერლობა, კლასიკური ხანის მწერლობა, აღორძინების ხანის მწერლობა, რომანტიზმი, რეალიზმი, მოდერნიზმი, პოსტმოდერნიზმი.

III. ქართული ლიტერატურა:

- 1 იაკობ ხუცესი – „შუშანიკის წამება“.
- 2 იოვანე საბანისძე – „აბო თბილელის წამება“.
- 3 გიორგი მერჩულე – „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრება“ (სასკოლო შემოკლებული ვარიანტი).
- 4 შოთა რუსთველი – „ვეფხისტყაოსანი“ („ვეფხისტყაოსნის“ სასკოლო გამოცემა ნ. ნათაძისა): „დასაწყისიდან“ „ტარიელის თათბირამდე“, „დასასრული“.
- 5 სულხან-საბა ორბელიანი – „სიბრძნე-სიცრუისა“: ლეონის თავგადასავალი; იგავ-არაკები: „მეფე ხორასანისა“, „ძუნწი დიდვაჭარი“, „უგუნური მცურავი“, „სამნი ბრმანი“, „მეფუნდუკე და დიდვაჭარი“.
- 6 დავით გურამიშვილი – „დავითიანი“: „სწავლა მოსწავლეთა“, „ქართველთა უფალთა მეგვარტომობის იგავი“ (ბოლო ექვსი სტროფი), „მოთქმა ხმითა თავბოლო ერთი“, „ქართველთა და კახთაგან თავიანთ უფალთად შეორგულება“, „საწყაულის მოწყვა ღვთისაგან“, „დავით გურამისშვილის ლეკთაგან დატყობა“, „ოდეს დატყობულმან ურჯულს ქვეყანას საყვარლის სახე და სურათი ვეღარა ნახა, ამისი მოთქმა დავითისაგან“, „ტყვეობითგან გაპარვა დავითისა“, „შველა ღვთისაგან დავითისა. ტყვეობიდან გამოსვლა სარუსეთოში“, „დავით გურამისშვილისაგან საწუთოს სოფლის სამღურავი“.
- 7 ალექსანდრე ჭავჭავაძე – ლექსი „გოგჩა“.
- 8 გრიგოლ ორბელიანი – ლექსები: „თამარ მეფის სახე ბეთანიის ეკლესიაში“, „საღამო გამოსალმებისა“, „პასუხი შვილთა“.
- 9 ნიკოლოზ ბარათაშვილი – ლექსები: „არ უკიუინო, სატრფოო...“, „მერანი“, „რად ჰყვედრი კაცსა...“, „ფიქრნი მტკვრის პირას“, „შემოღამება მთაწმინდაზე“, „ხმა იდუმალი“, „სულს ბოროტო“, „გპოვე ტადარი“, პოემა „ბედი ქართლისა“.
- 10 ილია ჭავჭავაძე – ლექსები: „ბედნიერი ერი“, „პოეტი“, „ჩემო კაღამო“, „პასუხის პასუხი“, პოემები: „განდევილი“, „აჩრდილი“ – VII თავი; მოთხრობები: „კაცია-ადამიანი?“, „მეზავრის წერილები“, „ოთარაანთ ქვრივი“, სტატია „რა გითხრათ, რით გაგახაროთ?“
- 11 აკაკი წერეთელი – ლექსები: „განთიადი“, „პოეტი“, „ქებათა ქება (სხვებმან სვან ღვინო...)“, „აღმართ-აღმართ“, პოემა „გამზრდელი“.

- 12 ალექსანდრე ყაზბეგი – მოთხრობა „ხევისბერი გოჩა“.
- 13 ვაჟა-ფშაველა – ლექსები: „ჩემი ვედრება“, „რამ შემქმნა ადამიანად“, „სოფლისა წესი ასეა“, „ღამე მთაში“, „ბევრი ვიფიქრე ძალიან...“; პოემები: „ალუდა ქეთელაური“, „ბახტრიონი“, „სტუმარ-მასპინძელი“; პუბლიცისტური წერილი „კოსმოპოლიტიზმი და პატრიოტიზმი“.
- 14 დავით კლდიაშვილი – მოთხრობა „სამანიშვილის დედინაცვალი“.
- 15 ნიკო ლორთქიფანიძე – მოთხრობა „შელოცვა რადიოთი“.
- 16 კონსტანტინე გამსახურდია – რომანი „დიდოსტატის მარჯვენა“.
- 17 მიხეილ ჯავახიშვილი – რომანი „ჯაყოს ხიზნები“.
- 18 პოლიკარპე კაკაბაძე – პიესა „ყვარყვარე თუთაბერი“ (I და IV მოქმედებები).
- 19 გალაკტიონ ტაბიძე – ლექსები: „მშობლიური ეფემერა“, „თოვლი“, „მე და ღამე“, „მთაწმინდის მოვარე“, „სილაუვარდე ანუ ვარდი სილაში“, „შერიგება“, „ქებათა-ქება ნიკორწმინდას“.
- 20 ტიციან ტაბიძე – ლექსები: „ლექსი მეწყერი“, „ანანურთან“.
- 21 პაოლო იაშვილი – ლექსი „პოეზია“.
- 22 გიორგი ლეონიძე – ლექსები: „ნინოწმინდის ღამე“, „ყივჩადის პაემანი“.
- 23 გურამ რჩეულიშვილი – მოთხრობა „ალავერდობა“.
- 24 ანა კალანდაძე – ლექსი „მკვდართა მზე ვარ“.
- 25 ჯემალ ქარჩხაძე – მოთხრობა „იგი“.
- 26 გურამ დოჩანაშვილი – მოთხრობა „კაცი, რომელსაც ლიტერატურა ძლიერ უყვარდა“.

მისაღები გამოცდების მოთხოვნები

აბიტურიენტმა უნდა იცოდეს:

- საგამოცდო პროგრამაში შეტანილ ნაწარმოებთა სიუჟეტები (მოვლენები, ფაქტები და მათი თანამიმდევრობა);
- ტექსტში მოცემული ინფორმაცია პერსონაჟების შესახებ (პორტრეტი, თავგადასავალი, ავტორისეული დახასიათება და სხვ.);
- ტექსტში აღწერილ მოვლენათა ისტორიული კონტექსტი, ტოპონიმები (გეოგრაფიული სახელები);
- მწერალთა ბიოგრაფიების ძირითადი მომენტები.

აბიტურიენტს მოეთხოვება:

- ენის გამომსახველობით საშუალებათა (როგორც ლექსიკურის, ისე გრამატიკულის) ადეკვატური გამოყენება;
- ენობრივი კონსტრუქციების სწორად აგება და თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დაცვა;
- სხვადასხვა დანიშნულების ტექსტების შედგენა;
- მხატვრულ ტექსტთა ლექსიკის გაგება;
- ლიტერატურული მასალის საფუძველზე პრობლემის დასმა, გააზრება და ანალიზი;
- ნაწარმოების თემისა და იდეის, მოტივების, ცალკეული დიალოგების, მხატვრული სახეების, სიტუაციის, კოლიზიის არსისა და პერსონაჟთა ქცევის მოტივაციის ადეკვატური გააზრება;
- არგუმენტების ლოგიკურად, დამაჯერებლად ჩამოყალიბება და შესაბამისი მაგალითებით გამყარება;
- ლიტერატურული ნაწარმოების (ან მისი ნაწილის) ანალიზი, კომენტარი;
- ლიტერატურულ ნაწარმოებთა შორის მსგავსებებისა და განსხვავებების მიგნება და შედარებითი ანალიზი;
- მწერლის ენის, სტილის ძირითადი თავისებურებებისა და გამომსახველობითი საშუალებების სწორად აღქმა და გააზრება;
- ლიტერატურული ტექსტისადმი ინდივიდუალური დამოკიდებულების გამოვლენა.

ლიტერატურის საგამოცდო ტესტით შემოწმდება:

- არგუმენტირების უნარი;
- საგამოცდო პროგრამით გათვალისწინებული მასალის გამოყენების უნარი;
- კითხვაში (დავალებაში) მინიშნებული ინფორმაციის ტექსტში მოცემულ ინფორმაციასთან გაიგივების (იდენტიფიცირების) უნარი;
- ინფორმაციის გააზრების, ანალიზის, განზოგადებისა და დასკვნის გამოტანის უნარი;
- დამოუკიდებელი, კრიტიკული აზროვნების უნარი;
- წერითი მეტყველების უნარი თანამედროვე სალიტერატურო ენის ნორმების დაცვით.

გთავაზობთ 2012 წლის ლიტერატურის გამოცდაზე გამოყენებულ ტესტს შეფასების სქემითურთ:

ტესტი ლიტერატურაში

2012

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ბუკლეტი და ამ ტესტის პასუხების ფურცელი.

გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაკეცვა დაუშვებელია!
ტესტის ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ მხოლოდ შავი სამუშაოსათვის!

ლიტერატურის ტესტი ორი ნაწილისაგან შედგება: I. ქართული ლიტერატურა; II. წერიტი დავალება.

ტესტის მაქსიმალური ქულაა - 80.

ყურადღებით გაეცანით საგამოცდო ტესტის ბუკლეტს და შემდეგ შეავსეთ პასუხების ფურცელი. ტესტის ბუკლეტში ჩაწერილი პასუხები მხედველობაში არ მიიღება.

დაკვირვებით წაიკითხეთ ყოველი დავალების პირობა.

პასუხების ფურცელში წერეთ გარკვევით და იმყოფინეთ პასუხებისათვის გამოყოფილი ადგილები.

შეცდომა შეგიძლიათ გადახაზოთ და გვერდით (ან ზემოთ) დაწეროთ სხვა პასუხი.

ორივე წერიტი დავალების შესრულება სავალდებულოა. შეგიძლიათ თხზულებები ტესტის ბუკლეტში ჯერ შავად დაწეროთ, ხოლო შემდეგ გადაათეთროთ.

გახსოვდეთ: აუცილებელია ყველა პასუხის გადატანა პასუხების ფურცელში!
გაითვალისწინეთ, არ გასწორდება ის დავალება, რომელიც პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას არ იქნება გადატანილი!

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში ნაშრომი არ გასწორდება!

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 4 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ქართული ლიტერატურა

- (3) 1. გაიხსენეთ გიორგი მერჩულის თხზულება „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრება“.
1. რის შემდეგ გადაწყვიტა გრიგოლმა, რომ უარი ეთქვა ხორციელ პატივზე და ბერად აღკვეცილიყო?
 2. საქართველოს რომელი კუთხისაკენ გაეშურა გრიგოლი მონასტრების ასაგებად?
 3. რატომ აირჩია გრიგოლმა ეკლესია-მონასტრების ასაგებად სწორედ ეს მხარე?
- (4) 2. გაიხსენეთ „ვეფხისტყაოსნის“ დასაწყისი.
1. რა ინფორმაციას გვაწვდის ავტორი საკუთარი ვინაობის შესახებ? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
 2. კონკრეტულად რას ამბობს ავტორი ამ პოემის წარმომავლობის შესახებ? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
 3. რის საფუძველზე ჩამოყალიბდა აზრი, რომ ეს პოემა თამარ მეფეს ეძღვნება? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
 4. განმარტეთ სტრიქონი: „მოშაირე არა ჰქვიან, ვერას იტყვის ვინცა გრძელად“.
- (2) 3. გაიხსენეთ სულხან-საბა ორბელიანის წიგნი „სიბრძნე სიცრუისა“.
1. რა თვისების წყალობით დაიცავს თავს ლეონი მეფის რისხვისაგან?
 2. ფინეხის რა თვისება ვლინდება იმ დროს, როდესაც ხელწერილის წარდგენის შემდეგ იგი აღარ დასჯის აღმზრდელს?
- (3) 4. გაიხსენეთ დავით გურამიშვილის „დავითიანი“.
1. რა იყო, ავტორის აზრით, ქართლ-კახეთის დაუძლურების უპირველესი მიზეზი?
 2. რა შედეგი მოჰყვა ქართლ-კახეთის დაუძლურებას? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
 3. რას შეადარა ავტორმა მეფე ვახტანგის გარდაცვალება? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
- (3) 5. გაიხსენეთ ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოემა „ბედი ქართლისა“.
1. რამ განაპირობა აღა-მაჰმად-ხანის ლაშქართან ქართველთა საბოლოო მარცხი?
 2. რის საფუძველზე შეიძლება იმის თქმა, რომ ერეკლესა და სოლომონის დიალოგი ავტორის წარმოსახვის ნაყოფია და რეალურად ასე არ შეიძლებოდა წარმართულიყო?
 3. პოემის ფინალში ავტორი წერს:
„სიბერის ჟამსა მოიცა ძალი
და შეაძრწუნა კვალად ოსმალი;
კვლავ ასახელა თავის სახელი,
მაგრამ ამაო იყო ყოველი“.
რატომ იყო ყოველივე ამაო?
- (3) 6. გაიხსენეთ ილია ჭავჭავაძის პოემა „განდგეილი“.
1. რამ განაპირობა ის, რომ მწვემის ქალი ბერის სენაკში მოხვდა?
 2. ვინ ეგონა ბერს მწვემის ქალი თავდაპირველად?
 3. კონკრეტულად რა უკვირდა ბერის ცხოვრების შემხედვარე მწვემს ქალს? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).

- (3) 7. გაიხსენეთ აკაკი წერეთლის პოემა „გამზრდელი“.
1. რატომ არ მოკლა ბათუმ საფარ-ბეგი?
 2. საფარ-ბეგის რა საქციელი ცხადყოფს, რომ იგი ჩადენილ დანაშაულს ინანიებს?
 3. რა თვალსაზრისით ემსგავსება ერთმანეთს ბათუს გადაწყვეტილება და პაჯი-უსუბის განაჩენი?
- (3) 8. გაიხსენეთ ვაჟა-ფშაველას პოემა „სტუმარ-მასპინძელი“.
1. რატომ შესთავაზა ჯოყოლამ ნანადირევის გაყოფა შემთხვევით შეხვედრილ ხევსურს?
 2. რატომ არ შეიმჩნია ჯოყოლას სახლში მყოფმა ქისტმა ის, რომ ზვიადური იცნო?
 3. რამ განაპირობა ჯოყოლას დაპირისპირება თემთან?
- (3) 9. გაიხსენეთ დავით კლდიაშვილის მოთხრობა „სამანიშვილის დედინაცვალი“.
1. როგორ მოხვდა პლატონი დაუპატიუებლად შაფათაძის ქორწილში?
 2. რატომ იყო უარზე პლატონი ქორწილის მეორე დღეს მასპინძლის ოჯახში მისულიყო?
 3. კირილეს ხასიათის რა თვისება ჩანს შაფათაძეების ქორწილის ეპიზოდში?
- (3) 10. გაიხსენეთ მეფე გიორგი პირველის მონოლოგი რომანიდან „დიდოსტატის მარჯვენა“.
1. რაში ადანაშაულებს საკუთარ თავს მეფე გიორგი სიკვდილის წინ?
 2. რაში ადანაშაულებს გიორგი პირველი ქართველ თავადებსა და ერისთავებს?
 3. რა არის, გიორგი მეფის აზრით, ქართველი ერის მთავარი ნაკლი?

II. წერითი დავალება

წერითი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დავალებებს და გაიაზრეთ ისინი.

თუ ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაა დეკლავირებული, ანდა ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს, **დაიწერება 0 ქულა და ნაწერი აღარ გასწორდება.**

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებულია, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

ორივე წერით დავალებას თან ახლავს სამ-სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალ-ცალკე გაცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი თხზულების შინაარსის გადმოცემა). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტირებისა (მაგალითებით საკუთარი მოსაზრებების დასაბუთების) და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ტესტში დატოვებულია ფურცლები შავი სამუშაოსათვის. ეს ნაწერი არ სწორდება.

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა გადახაზეთ, ფრჩხილებში ნუ ჩასვამთ და ნურც დაწვდებით.

წერითი დავალების მაქსიმალური ქულაა 25.

ჟურადლეზით წაიკითხეთ უილიამ შექსპირის სონეტი:

ყველაფრით დაღლილს, სანატრელად სიკვდილი დამრჩა,
რადგან მათხოვრად გადაიქცა ახლა ღირსება,
რადგან არარამ შეიფერა ძვირფასი ფარჩა,
რადგან სიცრუე ერთგულების გახდა თვისება,
რადგან უღირსებს უსამართლოდ დაადგეს დაფნა,
რადგან მრუშობით შელახულა უმანკოება,
რადგან ღიდებას სამარცხვინოდ უთხრიან საფლავს,
რადგან ძლიერი დაიმონა კოჭლმა დროებას.
რადგან უწმინდეს ხელოვნებას ასობენ ღახვარს,
რადგან უვიცი და რეგვენი ბრძენობს ადვილად,
რადგან სიმართლე სისულელედ ითვლება ახლა,
რადგან სიკეთე ბოროტების ტყვედ ჩავარდნილა.
ასე დაღლილი, ამ ქვეყნიდან გაქცევას ვარჩევ,
მაგრამ არ მინდა, ჩემი სატრფო ობლად რომ დარჩეს.

(ინგლისური ენიდან თარგმნა რეზო თაბუკაშვილმა).

ჟურადლეზით წაიკითხეთ ნაწყვეტი გრიგოლ რობაქიძის რომანიდან „ჩაკლული სული“:

მწერალთა ყრილობა ჯერ არ დამთავრებულიყო, დღის წესრიგის თითქმის ყველა საკითხი ამოეწურათ, მაგრამ 24 თებერვლისათვის მაინც შემოენახათ რაღაც... დაინიშნა არჩევნები, მიიღეს გადაწყვეტილებები, თავმჯდომარემ ყრილობა დახურულად გამოაცხადა. დასაშლელად მზად იყვნენ, როდესაც ერთმა ახალგაზრდა კომუნისტმა პოეტმა სიტყვა ითხოვა. დარბაზში მოძრაობა შეწყდა. პოეტმა დამსწრეებს აცნობა: ხეალ საქართველოს გასაბჭოების დღეა, ამ საღამოს ტფილისის საბჭო ზეიმით აღნიშნავს ღირსსახსოვარ დღეს და მწერალთა დელეგაციის მილოცვას მოეღისო. მთელს დარბაზს შეშფოთებისა და გაწბილების ტალღამ გადაუარა ერთბაშად. ყველასათვის ცხადი გახდა, რატომ გაწელეს ყრილობა 24-მდე. ქართველი მწერლები ლოიალურად იყვნენ განწყობილი საბჭოების მიმართ, – ეს ლოიალობა ყრილობაზეც დადასტურდა – მაგრამ 25 თებერვალი არ უყვარდათ. საქართველო გასაბჭოვდა არა შინაგანი გადატრიალებით, არამედ – და ეს განასხვავებდა რუსეთისაგან – ძალდატანებით: ბოლშევიკური მე-11 არმიის მიერ. დამარცხებულმა საქართველომ საბჭოთა სისტემა მიიღო. მართალია, ქართველ მწერლებს ძალიან არც მანამდელი მთავრობა უყვარდათ, – განსაკუთრებით დამარცხების შემდეგ – მაგრამ დამარცხება მაინც დამარცხება იყო, ეროვნული ტკივილი. თითქოს გულში ეკალი შეესო, ყველა მოღუშული იდგა და უხალისოდ იცდიდა. „აირჩიეთ დელეგაცია!“ დაიძახა ერთმა. „რამდენი კაცი?“ „თორმეტი“. არჩევას შეუდგნენ. დელეგაციაში ყველაზე გამომჩენილი მწერლები უნდა შეეყვანათ. ვინც ასეთთა რიცხვს არ ეკუთვნოდა, ამ წუთს ძალიან ხარობდა. არჩეულთა შორის მოხვდა თამაზიც... დელეგაცია ოპერის თეატრისკენ წავიდა, სადაც საზეიმო სხდომა იმართებოდა. დადამბლაგებულებივით დგამდნენ ნაბიჯებს, თეატრს მიუახლოვდნენ. ახალი კითხვა წამოიჭრა: ვინ გამოვიდოდა სიტყვით? ყველა უარს ამბობდა, რას აღარ იმიზეზებდნენ... ამასობაში ცნობა მოვიდა, ერთ ლოქაში სტუმრები – უცხოელი ჟურნალისტები – სხედან და სასურველია, რომელიმე დელეგატი მათ უცხო ენაზე მიესაღმოსო... ყველამ თამაზი დაასახელა, რადგან ყველაზე უკეთ იცოდა ფრანგული... თამაზი ამაზე დათანხმდა: გუნება გაუფუჭდა, მაგრამ კამათი არ დაუწყო.

სცენაზე ავიდნენ... თამაზს საფეთქლები აეწვა, რაღაც უცხოთი აივსო. მის წინ ღონიერი, დაჩაგრული, პირქუში მუშის სურათი გაჩნდა, რომლის სოციალური ბორკილების დაღეწვა მხოლოდ რევოლუციას შეეძლო. როგორ? ამაზე თამაზი ახლა არ ფიქრობდა. ახლა მის წინ რევოლუციის ნება აღმართულიყო, მონობის განადგურებით გამობრძმედილი. ათას თვალს, ათას ტვინს, უამრავ ნერვს, მთელს დარბაზს ეს ნება მართავდა. თამაზმა ცხადად იგრძნო ეს თვალები, ტვინები, ნერვები: სხეულში რაღაც უცხო ძალამ დაუარა... ჯერ ფრანგულად მიესალმა სტუმრებს. ტაში დაუკრეს. თამაზს ძალა მოემატა, ქართულზე გადავიდა. ახლა მეტი დამაჯერებლობა შეიძინა მისმა სიტყვამ. არ სურდა საქართველოს გასაბჭოებას შეჰხებოდა; ეს რომ შესამჩნევი არ გამხდარიყო, ევროპელი სტუმრების მისაღება სასწრაფოდ კაპიტალისტურ, დაძაბუნებულ სამყაროზე თავდასხმისთვის გამოიყენა. სიტყვამ უცნაურად გაიტაცა... სიტყვა „ოქტომბრის“ დასახელებას თავი აარიდა, სამაგიეროდ, უფრო მეტად გამოჰყო „რევოლუცია“. ისე შორს წავიდა, მსოფლიოს განახლებისათვის „სისხლის გამოშვებაც“ კი საჭიროდ

ჩათვალა. ექსტაზი თავისით იზრდებოდა, მის დაუხმარებლად. უცხო ტალღები ასკდებოდნენ, ათრობდნენ; ამ ტალღების მოვარდნაში უფსკრულის სიახლოვე იგრძნო. ათასი თვალი, ათასი ტვინი, უამრავი ნერვი – ურჩხულის საავდრო სუნთქვად შეგუბებული – მას უმზერდა, ეხებოდა, მართავდა. ხარბად შეისრუტა ეს ცხელი სუნთქვა, ძალა შეემატა, გაბრუნდა, თითქოს ფრთები გამოესხა. ურჩხული-მაყურებელი დოღის ცხენივით იყო, მხედრის ძალას გრძნობდა, ბატონის ყოველ მოძრაობას, ყოველ რხევას წინასწარ ხვდებოდა. ახლა ერთი სხეული, ერთი ნება იყო ორივე. ვნებით დამთვრალი თამაზი მედიდურად უახლოვდებოდა უფსკრულს. საზღვრები წაშლილიყო.

ბევრი მოაჯადოვა მისმა სიტყვამ, მაგრამ თვითონ ისეთი გრძნობა ჰქონდა, თითქოს გველი გადაეყლაპოს, გული ერეოდა. მარტო დარჩენა ზარავდა... კიდევ კარგი, ზეიმის შემდეგ ბანკეტი იყო დანიშნული...

ბანკეტი ღამის ოთხ საათზე დამთავრდა. თამაზი შინ წავიდა, ფეხებს ძლივს მიათრევდა... დაღლილმა, მისუსტებულმა და ნაცემმა ბოლოს ჩაიძინა, მაგრამ მისი ძილი ძილდვიძილი იყო მხოლოდ...

თამაზი ადგა, ქანცგამოლეული, დათრგუნული. გაზეთებში მთელი მისი გამოსვლა გადმოე-ბეჭდათ, ზოგი ადგილი უფრო გაემკვეთრებინათ. კორესპონდენტს სიტყვასიტყვით გაეგო მისი ნათქვამი „სისხლის გამოშვება“. გპუ-ს არ უყვარს მეტაფორები. თამაზმა წაიკითხა სიტყვა, გუ-ნება გაუფუჭდა. გადაწყვიტა კინოატელიეში წასულიყო სამუშაოდ. ერთ-ერთ მოსახვევში ბიძი-ნა შემოხვდა, თორმეტი წლის ბიჭი, მისი პატარა მეგობარი.

„გამარჯობა, ბიძინა“, თავი დაუქნია პატარას.

ბიჭი მოიღუშა, უკან დაიხია.

„რა მოგივიდა?“, გაკვირვებით ჰკითხა თამაზმა.

ბიჭს არც ახლა უპასუხია, მარჯვენა ნეკზე იკბინა მხოლოდ.

„რა მოხდა?“, არ მოეშვა თამაზი.

ბიჭს ოდნავ გაეხსნა მოღუშული სახე, მაგრამ უეცრად ცრემლები მოადგა თვალებზე. სას-წრაფოდ სირბილით გაშორდა.

„ბიძინა, ბიძინა, ბიძინა“, ყვიროდა თამაზი.

ბიძინას არ მოუხედია.

ახლა ცხადი გახდა თამაზისთვის: ბიჭის სახლშიც იღებენ გაზეთს; ბიძინამ, რომლის მამაც ორი კვირის წინ სიკვდილით დასაჯეს, ჩანს, თამაზის სიტყვა წაიკითხა – „სისხლის გამოშვება“ ლახვარივით მოხვდებოდა მის გულს. ახლა თვითონ თამაზს ჩაუდგა ცრემლი თვალებში. ბიჭს რომ სცოდნოდა, რა ტკივილი გუბდებოდა თამაზის მკერდში! ვინ მიხვდებოდა ამ ტკი-ვილს? ბიჭიც კი ვერა. თამაზი სიცოცხლეს წყევლიდა.

თავი ასწია. შორს მცხეთის არემარე დაინახა, უფრო შორს კავკასიონის გოლიათური მთები. თავისი მთები გაახსენდა: თეთნულდ და უშბა. შემდეგ თავისი უცოდველი სიყმაწვილე მოაგონ-და... ახლა კი? მთელი სხეული თითქოს გველს დაეკბინა. გაღურჯებულ ბაგეებზე შეაკვდა ვედ-რება: „იქნებ თქვენ მიშველოთ, მთებო!“ მარცხენა ხელით ცრემლი მოიწმინდა.

(გერმანული ენიდან თარგმნა ალექსანდრე კარტოზიამ).

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტები შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ უილიამ შექსპირის ლექსში ასახული პრობლემის შესახებ (ყურადღება მიაქცი-ეთ, რა მხატვრული საშუალებებით გამოხატავს ავტორი სათქმელს);
- იმსჯელეთ თამაზის მხატვრული სახის შესახებ (ყურადღება მიაქციეთ პერსონაჟის შინაგან გაორებას);
- იმსჯელეთ, რა არის საერთო ამ ტექსტებს შორის და რა განასხვავებს მათ ერთმანეთისაგან. *თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!*

დავალება № 2

სტატიაში „საქართველოს მოამბეზედ“ ილია ჭავჭავაძე აღნიშნავს:

„დროა ხელოვნებამ თავი დაანებოს უგემურ ღმეჭასა და თვალების სრესასა, ეგება ცრემლი მამიციდესო; დროა ჩავიდეს ცხოვრების მდინარის ძირშია, იქ მონახოს შიგ-მდებარე აზრი თავის ცხოველ სურათებისათვის. იქ, ცხოვრების ძირში, ის იპოვის ბევრ მარგალიტსა და უფრო ბევრ ღექსსა და ლაფსა. არც ერთის გამოხატვა არ უნდა აშინებდეს ხელოვნებასა და არც მერისა...“

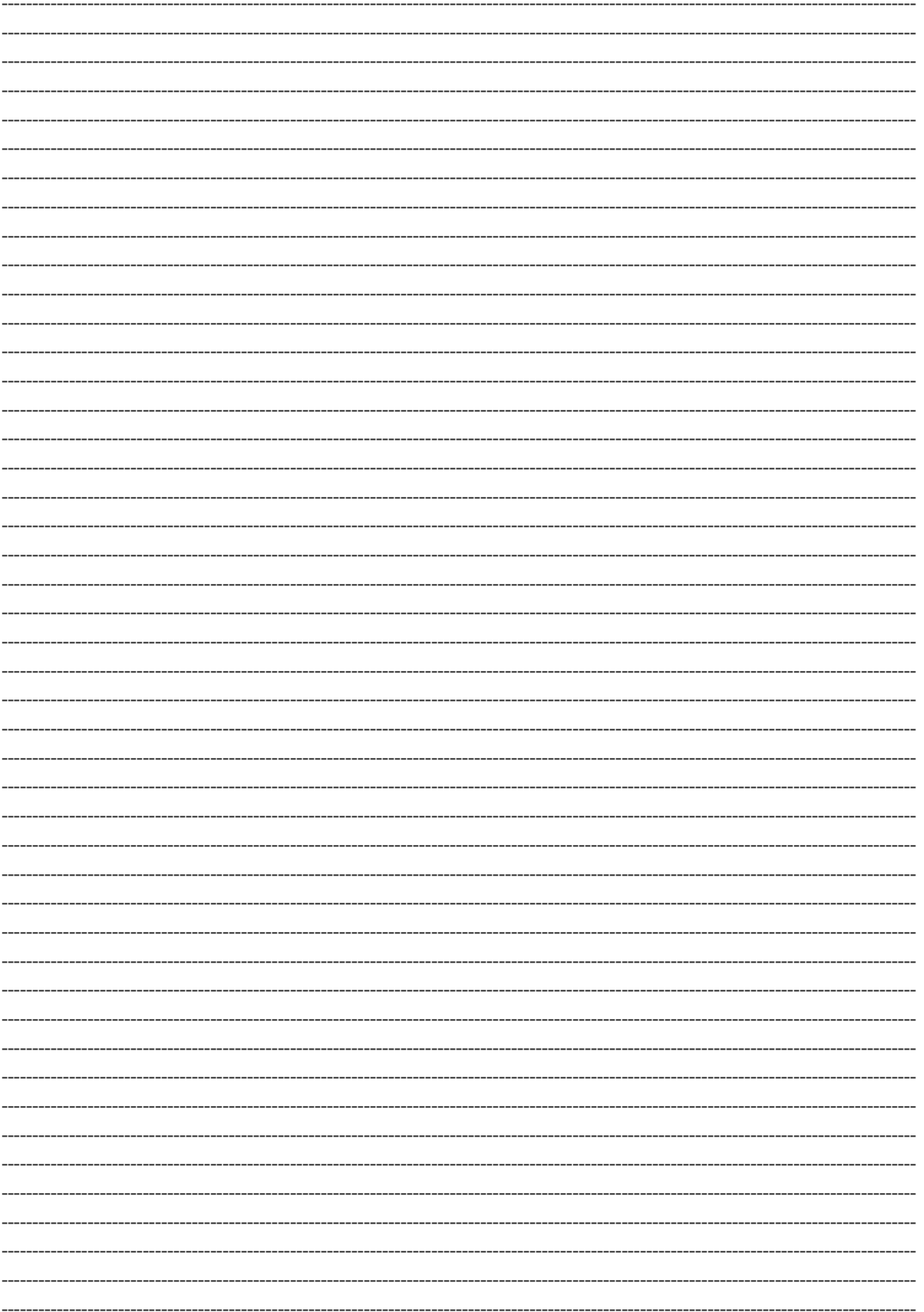
არეზუმენტირებული მსჯელობით დაასაბუთეთ ან უარყავით ეს მოსაზრება:

- თქვენ მიერ შესწავლილი მხატვრული ლიტერატურიდან მოიყვანეთ ერთი ან რამდენიმე არ-გუმენტი მოცემული მოსაზრების გასამყარებლად ან უარსაყოფად.
- იმსჯელეთ თქვენ მიერ დასახელებული ნაწარმოების მხატვრული ღირსებების შესახებ.
- ჩამოაყალიბეთ თქვენი პიროვნული პოზიცია (ახსენით, რატომ ეთანხმებით ან არ ეთანხმებით ილია ჭავჭავაძის მოცემულ თვალსაზრისს).

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

შავი სამუშაოსათვის:

[illegible]

შეფასების სქემა

დავალებები 1-10

ზოგადი ინსტრუქცია:

ქვემოთ წარმოდგენილია სწორი პასუხების შესაძლო ვარიანტები თითოეული კითხვისათვის. არ არის აუცილებელი, რომ აბიტურიენტის პასუხები ზუსტად, სიტყვასიტყვით იმეორებდეს ჩვენ მიერ შეთავაზებულს. მთავარია, მან გადმოსცეს ის ძირითადი აზრი, რომელიც შეფასების სქემაშია ჩამოყალიბებული.

თითოეული კითხვის პასუხი შეიძლება გადმოცემული იყოს ერთი სიტყვით, ფრაზით ან წინადადებით. აბიტურიენტის მიერ გაცემული პასუხი შესაძლებელია იყოს უფრო ვრცელიც და შედგებოდეს ორი ან მეტი წინადადებისაგან.

1. (3)

1 ქულა:

1. მას შემდეგ, რაც (როდესაც) მისი ეპისკოპოსად კურთხევა გადაწყვიტეს. / როდესაც ეპისკოპოსად კურთხევა დაუპირეს. / როდესაც აღმზრდელებმა გრიგოლ ხანძთელის ეპისკოპოსად კურთხევა დააპირეს, მან გადაწყვიტა, უარი ეთქვა ხორციელ პატივზე და ბერად აღკვეცილიყო.

1 ქულა:

2. ტაო-კლარჯეთისკენ (კლარჯეთისკენ). / სამხრეთ საქართველოსკენ. / გრიგოლი მონასტრების ასაგებად გაეშურა ტაო-კლარჯეთისკენ.

1 ქულა:

3. ღვთის ნებით. / აირჩია იმიტომ, რომ ეს მხარე იმხანად არაბი დამპყრობლებისგან თავისუფალი იყო.

2. (4)

1 ქულა:

1. „ვეფხისტყაოსნის“ დასაწყისში ავტორი ამგვარად გვამცნობს თავის ვინაობას: „დავჯე, რუსთველმან გავლექსე...“, / „მე, რუსთველი, ხელობითა ვიქმ საქმესა ამა დარი“. *შეუძლია პასუხად გამოიყენოს ერთი ან ორივე ციტატა ან მისი/მათი პერიფრაზი.*

1 ქულა:

2. მან პოემას საფუძველად დაუდო სპარსული სიუჟეტი. / ამ პოემის წარმომავლობის შესახებ ავტორი ამბობს, რომ გალექსა სპარსულიდან ნათარგმნი ამბავი. / *შეუძლია პასუხად გამოიყენოს შესაბამისი ციტატა:* „ესე ამბავი სპარსული, ქართულად ნათარგმანები, ვით მარგალიტი ობოლი, ხელის-ხელ საგოგმანები, ვპოვე და ლექსად გარდავთქვი, საქმე ვქმენ საჭოჭმანები.“

1 ქულა:

3. იმის საფუძველზე, რომ პროლოგში რუსთველი ახსენებს თამარს, / აქებს მის სილამაზეს, / უწოდებს „ხელ-მქმნელს“. / „ვეფხისტყაოსანში“ შექებულია თამარი. / *შეუძლია ვრცლად უპასუხოს:* თვალსაზრისი იმის შესახებ, რომ ეს პოემა თამარ მეფეს ეძღვნება, ჩამოყალიბდა პოემის პროლოგის შემდეგი სტრიქონის/სტრიქონების საფუძველზე: „თამარს ვაქებდეთ მეფესა...“, „...მეფისა მზის თამარისა...“ / *შეუძლია პასუხად გამოიყენოს მხოლოდ მოყვანილი ციტატა/ციტატები.*

1 ქულა:

4. ჭეშმარიტი პოეტი არაა ის, ვისაც ვრცელი/ეპიკური ნაწარმოებების წერა არ შეუძლია. / რუსთველი ჭეშმარიტ პოეტად არ მიიჩნევს მას, ვისაც არ შეუძლია სათქმელის ვრცლად, „გრძელად“ გადმოცემა. / რუსთველი უპირატესობას ანიჭებს ვრცელი ეპიკური ჟანრის ნაწარმოებებს.

3. (2)

1 ქულა:

1. ლეონი თავს დაიცავს მეფის რისხვისაგან წინდახედულების / გონიერების / სიფრთხილის... წყალობით.

1 ქულა:

2. ამ ეპიზოდში ვლინდება მეფის გონიერება / კეთილშობილება / დიდსულოვნება / ზნეობრიობა / პირის გაუტეხლობა / პრინციპულობა / სიბრძნე...

4. (3)

1 ქულა:

1. მუდმივი შუღლი. / ქართლ-კახეთის დაუძლურების უპირველესი მიზეზი იყო გამუდმებული შუღლი და მტრობა. / ღვთის რწმენის დაკარგვა. / ურწმუნოება, ცოდვათა გამრავლება.

1 ქულა:

2. განადგურება. / აოხრება. / გაჩანაგება. / *შეუძლია პასუხად გამოიყენოს შემდეგი ციტატა/ციტატები ან მისი/მათი პერიფრაზი:* „ქართლი ოსმალომ დაიპყრო, კახეთი ლეკთა მოლამა“, „ეგრეთ ქართლი და კახეთი დარჩა თურქთა, ლეკთა, დიდოს“, „მოისრა ხშირი ქვეყანა, გახდა ვერანად, ტრამლად“.

1 ქულა:

3. მეფე ვახტანგის გარდაცვალება ავტორმა შეადარა სახლის დედაბოძის წაქცევას („ვაი, რა ბოძი წაიქცა...“).

5. (3)

1 ქულა:

1. დალატმა. / ქართველთა დალატმა. / ქართველთა შორის გამოჩნდა მოლალატე, „იუდა“, რომელმაც ადა-მაჰმად-ხანს შეატყობინა ქართველთა ჯარის მცირერიცხოვნობის ამბავი, / ციხის კარი გაუღო.

1 ქულა:

2. მისაღებია ყველა პასუხი, რომლებშიც ადეკვატურად არის გააზრებული ისტორიული კონტექსტი, მაგალითად: ქართლ-კახეთზე ადა-მაჰმად-ხანის თავდასხმის დროს გეორგიევსკის ტრაქტატი უკვე დადებული იყო. / ერეკლესა და სოლომონის დიალოგი შეიძლებოდა გამართულიყო 1783 წლის გეორგიევსკის ტრაქტატის დადებამდე და არა 1795 წელს, ადა-მაჰმად-ხანის მიერ საქართველოზე გალაშქრებისას, როდესაც საქართველო უკვე იმყოფებოდა რუსეთის მფარველობის ქვეშ.

1 ქულა:

3. ერეკლეს უკვე მიღებული ჰქონდა გადაწყვეტილება. / იმიტომ, რომ ერეკლეს უკვე მიღებული ჰქონდა გადაწყვეტილება ქართლის ბედთან დაკავშირებით. / შეუძლია მოიყვანოს შესაბამისი ციტატა: „დიდი ხანია გულს ირაკლისა გარდუწყევტია ბედი ქართლისა...“

6. (3)

1 ქულა:

1. მან აედრის დროს თავშესაფარი ითხოვა. / აედარი (დეღგმა) იყო და გზა დაეხნა. / აედრის დროს ჯაჭვს წააწედა, გაახსენდა მამის ნაამბობი და თავშესაფარი ითხოვა.

1 ქულა:

2. ავი სული / ეშმაკეული...

1 ქულა:

3. მწვემს ქალს უკვირდა, თუ როგორ შეძლო ბერმა წუთისოფლის / ოჯახის / ახლობლების დატოვება. / უკვირდა, როგორ ძლებდა ბერი „ყინულებში“ მარტო. / შეუძლია მოიყვანოს შესაბამისი ციტატა/ციტატები: „ან შენ როგორ ძლებ უწუთისოფლოდ...“, „...დმერთს რაში უნდა ამ ყინულებში ყოფნა კაცისა“. / უკვირდა, ნუთუ ხსნის სხვა გზა არ არსებობდა...

7. (3)

1 ქულა:

1. მისი ძიძიშვილი (ძუძუმტე) იყო. / დედამისის გაზრდილი იყო. / *შეუძლია მოიყვანოს შესაბამისი ციტატა:* „დედიქემის გაზრდილი ხარ, მისი ძუძუ გიწოვია“. / აპატია/შეუნდო, რადგან ძიძიშვილები იყვნენ. / ბათუმ არ მოკლა საფარ-ბეგი, რადგან მისი დანაშაულის განმსჯელად ჰაჯი-უსუბი (მისი გამზრდელი) ეგულებოდა. / ბათუს მიაჩნდა, რომ საფარ-ბეგს სიკვდილამდე სინდისი დატანჯავდა. / *შეუძლია მოიყვანოს შესაბამისი ციტატა:* „...რომ გასტეხე, ის გეყოფა სიკვდილამდე შენ საკვნესად“.

1 ქულა:

2. მისი მზადყოფნა სიკვდილისთვის. / საფარ-ბეგი სთხოვს ბათუს, მოკლას იგი. / *შეუძლია მოიყვანოს შესაბამისი ციტატა/ციტატები:* „სასიკვდილოდ ჩემი ნებით შენ წინ თავი დამიხრია...“, „ჩემ სიცოცხლეს სიკვდილი სჯობს...“ / საფარ-ბეგი გამზრდელთან აღიარებს დანაშაულს („ეუბნება ყოველიფერს, უნებურად რაც შეემთხვა...“). / საფარ-ბეგი ჰაჯი-უსუბს(აც) „მორჩილებით გულ-მკერდს უშვერს“.

1 ქულა:

3. ორივემ უფრო მეტი ტანჯვისთვის/სინდისის ქენჯნისთვის გაიმეტა საფარ-ბეგი. / *შეუძლია მოიყვანოს შესაბამისი ციტატაც:* „...რომ გასტეხე, ის გეყოფა სიკვდილამდე შენ საკვნესად“. / ორივემ დანაშაულის მონანიების შესაძლებლობა მისცა საფარ-ბეგს.

8. (3)

1 ქულა:

1. შეებრაღა ხევსური, რომელსაც ვერაფერი მოენადირებინა. / მთის ტრადიციის თანახმად, მონადირეები ერთმანეთს ნანადირევს უყოფდნენ.

1 ქულა:

2. პატივს სცემდა მასპინძლის ოჯახს. / სტუმარმასპინძლობის წესს იცავდა.

1 ქულა:

3. ჯოყოლამ დაიცვა თავისი სტუმარი. / დაიცვა საკუთარი/თავისი ოჯახის ღირსება. / სტუმარმასპინძლობის წესი დაიცვა. / არ შეასრულა თემის გადაწყვეტილება. / არ გადასცა ქისტებს ზვიადაური დასასჯელად/მოსაკლავად.

9. (3)

1 ქულა:

1. კირილემ დაიყოლია. / კირილემ წაიყვანა. / კირილემ სთხოვა პლატონს, წაჰყოლოდა შაფათაძის ქორწილში.

1 ქულა:

2. კირილემ წინა დღით იხსუბა. / პლატონს ერიდებოდა/რცხვენოდა მასპინძლებისა, რადგან წინა დღით კირილემ ქორწილში იხსუბა, / აყალმაყალი ატეხა, / თანაც თავისი საქმე ჰქონდა მოსაგვარებელი.

1 ქულა:

3. შაფათაძეების ქორწილის ეპიზოდში ჩანს კირილეს სიფიცხე / თავმეუკავებლობა / ჭირვეულობა / ცუდი ხასიათი / კონფლიქტურობა.

10. (3)

1 ქულა:

1. მეფე გიორგი სიკვდილის წინ თავს იდანაშაულებს მრავალი ცოდვის ჩადენაში. / იმაში, რომ მან სიმთვრალეში ფხოველებს მოაკვლევინა თავისი დეიდაშვილი, გირშელი. / *შეუძლია მოიყვანოს შესაბამისი ციტატა/ციტატებიც:* „მე მრავალი ცოდვა მიმიძღვის ამქვეყნად...“, „ვაჟკაციც ვიყავი და მშიშარაც“...

1 ქულა:

2. გიორგი ქართველ თავადებსა და ერისთავებს ადანაშაულებს იმაში, რომ ისინი მუდმივად ღალატობდნენ სამშობლოს. / ფეხქვეშ ეგებოდნენ ბიზანტიელებს (და არაბებს). / იმაში, რომ მას ბასიანთან აზნაურებმა უღალატეს. / იმაში, რომ მუდამ ერთმანეთს ექიშპებოდნენ. / *შეუძლია მოიყვანოს შესაბამისი ციტატა/ციტატები:* „ჩვენში მოღალატენი სჭარბობდნენ ერთგულებს...“, „ბასიანთან აზნაურებს რომ არ ეღალატნათ...“, „დამანელა აზნაურებისა და სარდლების კინკლაობამ...“, „მუდამ ბიზანტიელებს ეგებოდნენ ფეხქვეშ ჩვენი სულელი აზნაურები...“

1 ქულა:

3. ქართველები მუდამ მტრობდნენ / არ აფასებდნენ გამორჩეულ/„დიდ“ ადამიანებს. / ქართველები ყოველთვის სხვა ერებს ბაძავდნენ. / ქართველები „უცხოს“ უფრო აღიარებენ, ვიდრე საკუთარს. / *შეუძლია მოიყვანოს შესაბამისი ციტატები:* „მშვენიერს „უცხოს“ უწოდებდნენ...“, „ოღითგანვე ასე მოგვდგამს ქართველებს...“

წერიტი დავალებების შეფასების კრიტერიუმები

ორივე წერიტი დავალების მაქსიმალური ქულაა **25**. უპირველეს ყოვლისა, გამსწორებელმა უნდა განსაზღვროს, უპასუხებს თუ არა ნაწერი მოცემულ დავალებას.

თუ აბიტურიენტის ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება, დავალების პირობა ან/და ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებული ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს, დაიწერება 0 ქულა და ნაწერი აღარ გასწორდება.

თუ ნამუშევარი დავალებას უპასუხებს, იგი უნდა გასწორდეს ქვემოთ მოცემული შეფასების სკემის მიხედვით.

№	კრიტერიუმები	კრიტერიუმების განმარტება	მაქსიმალური ქულა
I	დავალების ადეკვატურად გაგება და გააზრება	აბიტურიენტს მოეთხოვება დავალების ადეკვატური გაგება და ტექსტის სიღრმისეული გააზრება.	4
II	ნაშრომის აგება	აბიტურიენტს მოეთხოვება დავალების პირობის სამივე მითითების შესრულება, მსჯელობის თანამიმდევრულობის დაცვა, აბზაცების გამოყოფა და ნაშრომის მონაკვეთების ლოგიკური დაკავშირება ერთმანეთთან.	3
III	მოსაზრებების არგუმენტირება და ადეკვატური ციტირება	აბიტურიენტს მოეთხოვება მსჯელობის დასაბუთება და არგუმენტების გამყარება სათანადო ტექსტური მასალით.	6
IV	ტექსტის მხატვრული თავისებურებების შეფასება	ნაშრომში უნდა გამოიყოს ტექსტის მხატვრული თავისებურებები და მსჯელობა უნდა დასაბუთდეს სათანადო მაგალითებით.	2
V	დამოუკიდებელი აზროვნება და ზოგადი განათლება	ნაშრომში უნდა გამოვლინდეს აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნება, შეხედულებათა და შეფასებათა არაშაბლონურობა, ზოგადი განათლება.	3
VI	ფაქტობრივი შეცდომები	ნაშრომში არ უნდა იყოს დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომები.	1
VII	ლექსიკა და სტილი	აბიტურიენტს მოეთხოვება აზრის ენობრივად (ლექსიკურად) ზუსტად და მკაფიოდ გამოხატვა, აგრეთვე ისიც, რომ ნაწერი სტილისტურად იყოს გამართული.	2
VIII	სინტაქსი	აბიტურიენტს მოეთხოვება სინტაქსური კონსტრუქციების სწორად აგება.	2
IX	მორფოლოგია, ორთოგრაფია და პუნქტუაცია	აბიტურიენტს მოეთხოვება სალიტერატურო ენის ნორმების (მორფოლოგია, ორთოგრაფია, პუნქტუაცია) დაცვა.	2

I კრიტერიუმი

№	დავალების ადეკვატურად გაგება და გააზრება	ქულები
1.	დავალების პირობა ადეკვატურადაა გაგებული, ტექსტი ღრმადაა გააზრებული, ნაშრომში იგრძნობა ავტორის უმთავრესი სათქმელისა და ემოციური მიზანდასახულობის წვდომა.	4
2.	დავალების პირობა და ტექსტი ადეკვატურადაა გაგებული.	3
3.	დავალების პირობა და ტექსტი მთლიანობაში ადეკვატურადაა გაგებული და გააზრებული, თუმცა ერთ შემთხვევაში შეინიშნება დავალების პირობის ან ტექსტის არაადეკვატური გაგება.	2
4.	ერთზე მეტ შემთხვევაში დავალების პირობა ან/და ტექსტი არაადეკვატურადაა გაგებული.	1
5.	დავალების პირობა ან/და ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებული.	0 ნაწერი აღარ სწორდება

II კრიტერიუმი

№	ნაშრომის აგება	ქულები
1.	ნაშრომი უპასუხებს სამივე მითითებას და კარგადაა ორგანიზებული, მონაკვეთები თანამიმდევრულად და ლოგიკურად ენაცვლება ერთმანეთს, აბზაცები სწორადაა გამოყოფილი. (დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული).	3
2.	ნაშრომი უპასუხებს სამ მითითებას, თუმცა ნაწილობრივ დარღვეულია ტექსტის ლოგიკა ან/და ზოგან აბზაცები არასწორადაა გამოყოფილი; ან ნაშრომი უპასუხებს ორ მითითებას და კარგადაა ორგანიზებული, მონაკვეთები თანამიმდევრულად და ლოგიკურად ენაცვლება ერთმანეთს, აბზაცები სწორადაა გამოყოფილი.	2
3.	ნაშრომი უპასუხებს ორ მითითებას, თუმცა ნაწილობრივ დარღვეულია ტექსტის ლოგიკა ან/და ზოგან აბზაცები არასწორადაა გამოყოფილი; ან ნაშრომი უპასუხებს ერთ მითითებას და კარგადაა ორგანიზებული, მონაკვეთები თანამიმდევრულად და ლოგიკურად ენაცვლება ერთმანეთს, აბზაცები სწორადაა გამოყოფილი.	1
4.	ნაშრომი უპასუხებს ერთ მითითებას, თუმცა ნაწილობრივ დარღვეულია ტექსტის ლოგიკა ან/და ზოგან აბზაცები არასწორადაა გამოყოფილი.	0

III კრიტერიუმი

№	მოსაზრებების არგუმენტირება და ადეკვატური ციტირება	ქულები
1.	მსჯელობა <i>სამივე</i> მითითების მიხედვით <i>დასაბუთებულია</i> (არგუმენტირებულია) და არგუმენტები <i>გამყარებულია</i> ტექსტური მასალით.	6
2.	მსჯელობა <i>ორი</i> მითითების მიხედვით <i>დასაბუთებულია</i> და არგუმენტები <i>გამყარებულია</i> ტექსტური მასალით, ხოლო <i>მესამე</i> მითითებაზე მსჯელობისას არგუმენტები <i>არადამაჯერებელია</i> და/ან <i>არ არის</i> გამყარებული ტექსტური მასალით.	5
3.	მსჯელობა <i>ორი</i> მითითების მიხედვით <i>დასაბუთებულია</i> და არგუმენტები <i>გამყარებულია</i> ტექსტური მასალით, ხოლო <i>მესამე</i> მითითება საერთოდ <i>არ არის</i> შესრულებული (პერიფრაზია ან მსჯელობა ორიოდვე წინადადებითაა გადმოცემული).	4
4.	მსჯელობა <i>ერთი</i> მითითების მიხედვით <i>დასაბუთებულია</i> და არგუმენტები <i>გამყარებულია</i> ტექსტური მასალით, ხოლო <i>ორ</i> მითითებაზე მსჯელობისას არგუმენტები <i>არადამაჯერებელია</i> და/ან <i>არ არის</i> გამყარებული ტექსტური მასალით.	3
5.	მსჯელობა <i>ერთი</i> მითითების მიხედვით <i>დასაბუთებულია</i> და არგუმენტები <i>გამყარებულია</i> ტექსტური მასალით, <i>მეორე</i> მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები <i>არადამაჯერებელია</i> და/ან <i>არ არის</i> გამყარებული ტექსტური მასალით, ხოლო <i>მესამე</i> მითითება საერთოდ <i>არ არის</i> შესრულებული (პერიფრაზია ან მსჯელობა ორიოდვე წინადადებითაა გადმოცემული).	2
6.	<i>სამივე</i> მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები <i>არადამაჯერებელია</i> და/ან <i>არ არის</i> გამყარებული ტექსტური მასალით.	1
7.	<i>ორი</i> მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები <i>არადამაჯერებელია</i> და/ან <i>არ არის</i> გამყარებული ტექსტური მასალით, ხოლო <i>მესამე</i> მითითება საერთოდ <i>არ არის</i> შესრულებული; ან მსჯელობა <i>ერთი</i> მითითების მიხედვით <i>დასაბუთებულია</i> და არგუმენტები <i>გამყარებულია</i> ტექსტური მასალით, ხოლო დანარჩენი მითითებები საერთოდ <i>არ არის</i> შესრულებული; ანდა <i>ერთი</i> მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები <i>არადამაჯერებელია</i> და/ან <i>არ არის</i> გამყარებული ტექსტური მასალით, ხოლო დანარჩენი მითითებები საერთოდ <i>არ არის</i> შესრულებული.	0

IV კრიტერიუმი

№	ტექსტის მხატვრული თავისებურებების შეფასება	ქულები
1.	ნაშრომში <i>გამოყოფილია</i> ტექსტის <i>არაერთი</i> მხატვრული თავისებურება და მსჯელობა <i>დასაბუთებულია</i> კონკრეტული მაგალითებით.	2
2.	ნაშრომში <i>გამოყოფილია</i> ტექსტის <i>ერთი</i> მხატვრული თავისებურება და მსჯელობა <i>დასაბუთებულია</i> კონკრეტული მაგალითით.	1
3.	ნაშრომში <i>გამოყოფილია</i> ტექსტის მხატვრული თავისებურებები, მაგრამ <i>არ არის</i> დასაბუთებული კონკრეტული მაგალითებით; ანდა ნაშრომში <i>არ არის</i> გამოყოფილი ტექსტის მხატვრული თავისებურებები.	0

V კრიტერიუმი

№	დამოუკიდებელი აზროვნება და ზოგადი განათლება	ქულები
1.	ნაშრომში <i>მკაფიოდ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, შეხედულებათა და შეფასებათა არაშაბლონურობა და ზოგადი განათლება.	3
2.	ნაშრომში <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, თუმცა <i>მკაფიოდ</i> გამოვლინდა ზოგადი განათლება; ანდა ნაშრომში <i>მკაფიოდ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, შეხედულებათა და შეფასებათა არაშაბლონურობა, თუმცა <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა ზოგადი განათლება.	2
3.	ნაშრომში <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლებაცა და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარიც; ან <i>არ</i> გამოვლინდა დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, თუმცა <i>მკაფიოდ</i> გამოვლინდა ზოგადი განათლება; ანდა ნაშრომში <i>მკაფიოდ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, შეხედულებათა და შეფასებათა არაშაბლონურობა, თუმცა <i>არ</i> გამოვლინდა ზოგადი განათლება.	1
4.	ნაშრომში <i>არ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, თუმცა <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა ზოგადი განათლება; ან ნაშრომში <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, მაგრამ <i>არ</i> გამოვლინდა ზოგადი განათლება; ანდა <i>არ</i> გამოვლინდა <i>არც</i> დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და <i>არც</i> ზოგადი განათლება.	0

VI კრიტერიუმი

№	ფაქტობრივი შეცდომები	ქულები
1.	ნაშრომში <i>არ არის</i> დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა.	1
2.	ნაშრომში <i>დაშვებულია</i> ფაქტობრივი შეცდომა.	0

VII კრიტერიუმი

№	ლექსიკა და სტილი	ქულები
1.	ნაშრომში აზრი ენობრივად (ლექსიკურად) <i>ზუსტად და მკაფიოდაა</i> გამოხატული, შერჩეულია დასმული ამოცანის <i>შესაფერისი სტილი</i> , აგრეთვე <i>დაცულია</i> ნაშრომის სტილური ერთგვაროვნება, გვხვდება <i>ორიოდე</i> სტილისტური ხარვეზი.	2
2.	ნაშრომში აზრი <i>გასაგებია</i> , მაგრამ <i>ლექსიკა მწირია</i> , გვხვდება <i>რამდენიმე</i> სტილისტური ხარვეზი.	1
3.	ნაშრომი სტილისტურად <i>გაუმართავია</i> .	0

VIII კრიტერიუმი

<i>№</i>	<i>სინტაქსური კონსტრუქციები</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომში დაშვებულია <i>ერთი</i> სინტაქსური შეცდომა.	2
2.	ნაშრომში დაშვებულია <i>ორი</i> სინტაქსური შეცდომა.	1
3.	ნაშრომში დაშვებულია <i>ორზე მეტი</i> სინტაქსური შეცდომა.	0

IX კრიტერიუმი

<i>№</i>	<i>მორფოლოგია, ორთოგრაფია და პუნქტუაცია</i>	<i>ქულები</i>
1.	არ არის <i>ოთხზე მეტი</i> ამ ტიპის შეცდომა.	2
2.	არ არის <i>ცხრაზე მეტი</i> ამ ტიპის შეცდომა.	1
3.	დაშვებულია <i>ცხრაზე მეტი</i> ამ ტიპის შეცდომა.	0